

Väljaandja:	Keskkonnaminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	06.04.2020
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 03.04.2020, 21

Vesiviljeluse veekaitsenõuded, sealhulgas vesiviljelusest lähtuva vee saasteainesisalduse piirväärtused ja suublasse juhtimise ning seire nõuded

Vastu võetud 02.04.2020 nr 17

Määrus kehtestatakse [veeseaduse](#) § 131 lõike 2 alusel.

§ 1. Määruse reguleerimisala

- (1) Määrusega kehtestatakse vesiviljeluskasvandusele (edaspidi ka *kasvandus*) veekaitsenõuded, sealhulgas vesiviljelusest lähtuva vee saasteainesisalduse piirväärtused ja suublasse juhtimise ning seire nõuded.
- (2) Käesoleva määrusega ei reguleerita vesiviljelust, milleks ei ole vaja veeluba ega registreeringut.

§ 2. Vesiviljeluskasvandus

- (1) Vesiviljeluskasvandus on ehitis, rajatis või seade, mis on mõeldud vesiviljeluse toodangu saamiseks suuremas mahus, kui seda võimaldaksid looduslikud keskkonnatingimused sama ruumala kohta.
- (2) Vesiviljeluskasvandused kasvatavate organismitüüpide järgi on:
 - 1) kalakasvandus;
 - 2) vähikasvandus;
 - 3) vetikakasvandus;
 - 4) karbikasvandus;
 - 5) muu eespool nimetatata vee-elusressursi kasvandus.
- (3) Vesiviljeluskasvandused veekasutuse tüübi järgi on:
 - 1) tiigikasvandus, kus ööpäevane veevahetuse määr ei ületa 10 protsenti tiigi mahust;
 - 2) läbivoolne kasvandus, mille ööpäevane veevahetus on suurem kui 10 protsenti kasvanduse veemahust;
 - 3) sumbakasvandus, mis on veekogusse asetatud vesiviljelusrajatis;
 - 4) korduva veekasutusega kasvandus, kus kasutatakse pinna- või põhjavett ning kus vesi on vähemalt 90% ulatuses korduvkasutuses ning seda puhastatakse mehaaniliselt ja bioloogiliselt;
 - 5) karbi- ja vetikaliin, kuhu veeorganismid kinnituvad või muu samal otstarbel veekogusse asetatud rajatis.
- (4) Kui kasvanduses kasutatakse mitut tehnoloogilist lahendust, rakendatakse igale tehnoloogilisele osale vastava tüübi nõudeid.
- (5) Vesiviljeluse toodang on kasvanduses üheaastase tegevusperioodi vältel toodetud biomassi juurdekasv tonnides, sealhulgas hukkunud kasvatatavate veeorganismide juurdekasv.
- (6) Vesiviljeluskasvanduses, välja arvatud karbi- ja vetikakasvanduses, tuleb rakendada meetmeid kasvatatavate isendite loodusesse pääsemise vältimiseks.

§ 3. Kasvanduse asukoha valik

- (1) Kasvandus ei tohi halvendada veekogumi või mereala seisundit nii, et veekogumile või merealale kohaldatavaid keskkonnanäesmärke ei ole võimalik saavutada.
- (2) Kasvanduse asukoha valikul tuleb arvestada olemasolevaid veeressursse, veekogumi või mereala seisundit ning muud vee- ja maakasutust, et vältida veekogumi või mereala seisundi halvenemist ja tagada nende hea seisundi säilimine või saavutamine.

§ 4. Veekeskkonda heidetavate saasteainete arvestus

(1) Kasvanduse maksimaalne lubatud veekeskkonda heidetavate saasteainete aastane kogus kehtestatakse veeloaga.

(2) Vesiviljeluskasvanduses kasutatava sööda valimisel tuleb eelistada sööta, mis on väikseima keskkonnamõjuga ning tagab loodusressursside jätkusuutliku kasutamise.

(3) Veekeskkonda heidetavate saasteainete arvestuse aluseks on:

- 1) kasvanduse söödakasutus, mille kohta tuleb pidada arvestust iga sööda kohta eraldi;
- 2) vesiviljeluse toodang kilogrammides.

(4) Veekeskkonda heidetav üldlämmastiku kogus arvutatakse järgmise valemiga:

$$N = [(N_{s\ddot{o}t} \times M_{s\ddot{o}t}) - (N_{kala} \times M_{kala})] / 100\%, \text{ kus}$$

N – veekeskkonda heidetava üldlämmastiku kogus kilogrammides;

$N_{s\ddot{o}t}$ – söödas sisalduva üldlämmastiku kogus protsentides;

N_{kala} – üldlämmastiku sisaldus kalas protsentides, $N_{kala} = 2,75\%$. N_{kala} väärtusena võib kasutada ka akrediteeritud labori analüüsi tulemusel määratud üldlämmastiku sisaldust või teadus- ja rakendusuringute kaudu tõendatud üldlämmastiku sisaldust;

$M_{s\ddot{o}t}$ – kasutatud sööda kogus kilogrammides;

M_{kala} – vesiviljeluse toodang kilogrammides.

(5) Veekeskkonda heidetav üldfosfori kogus arvutatakse järgmise valemiga:

$$P = [(P_{s\ddot{o}t} \times M_{s\ddot{o}t}) - (P_{kala} \times M_{kala})] / 100\%, \text{ kus}$$

P – veekeskkonda heidetava üldfosfori kogus kilogrammides;

$P_{s\ddot{o}t}$ – söödas sisalduva üldfosfori kogus protsentides;

P_{kala} – üldfosfori sisaldus kalas protsentides, $P_{kala} = 0,4\%$. P_{kala} väärtusena võib kasutada ka akrediteeritud labori analüüsi tulemusel määratud üldfosfori sisaldust või teadus- ja rakendusuringute kaudu tõendatud üldfosfori sisaldust;

$M_{s\ddot{o}t}$ – kasutatud sööda kogus kilogrammides;

M_{kala} – vesiviljeluse toodang kilogrammides.

(6) Meresumbakasvanduses ei tohi toitainete heide ületada aastas keskmiselt 7 grammi üldfosforit ja 50 grammi üldlämmastikku ühe kilogrammi toodetud kala kohta.

(7) Kui kasvanduses on kasutusel vesiviljeluse keskkonnamõju vähendamiseks kompenseeriv meede, märgitakse veeloas meetodika, mille järgi arvutatakse selle meetmega saavutatav saasteainete vähenemine. Kompenseeriva meetme rakendamise korral vähendatakse veekeskkonda heidetavate saasteainete kogust selle meetodika järgi arvutatud saasteainete koguse võrra.

§ 5. Veekeskkonda heidetavate saasteainete arvestus sette eemaldamise korral

(1) Kui läbivooles kasvanduses eemaldatakse setet, leitakse veekeskkonda heidetava üldlämmastiku kogus, korrutades käesoleva määruse § 4 lõikes 4 esitatud valemi alusel arvutatud üldlämmastiku kogus koefitsiendiga 0,92, ja veekeskkonda heidetava üldfosfori kogus, korrutades käesoleva määruse § 4 lõikes 5 esitatud valemi alusel arvutatud üldfosfori kogus koefitsiendiga 0,54.

(2) Kui vee korduvkasutusega kasvanduses eemaldatakse setet, leitakse veekeskkonda heidetava üldlämmastiku kogus, korrutades käesoleva määruse § 4 lõikes 4 esitatud valemi alusel arvutatud üldlämmastiku kogus koefitsiendiga 0,89, ja veekeskkonda heidetava üldfosfori kogus, korrutades käesoleva määruse § 4 lõikes 5 esitatud valemi alusel arvutatud üldfosfori kogus koefitsiendiga 0,40.

(3) Sette eemaldamise käigus veekeskkonda heidetava üldlämmastiku ja üldfosfori koguse määramiseks võib kasutada lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud muud meetodikat, mille on keskkonnavalda andja heaks kiitnud ja mis märgitakse veeloas.

(4) Kui kasvanduses on kasutusel lisaks sette eemaldamisele vesiviljeluse vee puhastamiseks mõni muu puhastusmeetod, märgitakse saasteainete arvestamise meetodika veeloas.

§ 6. Veevõtunõuded

(1) Vesiviljeluskasvanduses, kus toimub veevõtt, arvestatakse võetava vee kogus veearvesti näidiku järgi või mõõdetakse vooluhulgamõõturiga veekogu või puurkaevu kaupa.

(2) Kui võetava vee kogust ei ole võimalik mõõta veearvestiga või vooluhulgamõõturiga, peab võetava vee kogust hindama meetodika järgi, mida on tunnustanud veelo andja ja mis märgitakse veeloas.

§ 7. Veekäitlusnõuded

- (1) Vesiviljeluskasvandust tuleb käitada nii, et selle veekasutus oleks säästlik.
- (2) Läbivoolsest kasvandusest ärajuhitava vee lahustunud hapniku kontsentratsioon peab söötmise perioodil olema vähemalt 70% küllastuvusest või samal tasemel sisendvee kontsentratsiooniga, kui sisendvee kontsentratsioon on alla 70%.

§ 8. Settekäitlusnõuded

- (1) Kalakasvandusest pärit sete on orgaaniline väetis veeseaduse § 157 lõike 1 tähenduses.
- (2) Kalakasvanduses, välja arvatud avatud sumbakasvanduses ja tiigikasvanduses, tuleb rakendada sette eemaldamisega vesiviljelustehnoloogiat.
- (3) Vee korduvakasutusega tehnoloogia korral tuleb kasvandusest eemaldada ka mehhaanilise ja bioloogilise puhastuse etapis tekkinud sete.
- (4) Kalakasvandusest eemaldatud setet ei tohi juhtida suublasse ning seda tuleb hoida ja käidelda viisil, millega ei põhjustata pinna- ega põhjavee saastumist.

§ 9. Kasvanduse tegevuse lõpetamine

Kui kasvandus lõpetab oma tegevuse, tuleb kasvandusega seotud rajatised ja nende osad veekogust eemaldada võimalikult kiiresti.

§ 10. Vee ärajuhtimise nõuded

- (1) Tiigikasvandusest, läbivoolsest kasvandusest ja korduva veekasutusega kasvandusest suublasse juhitud vesi peab vastama järgmistele kvaliteedi piirväärtustele: biokeemiline hapnikutarve (BHT₇) 15 mg/l, üldfosfor 0,5 mg/l, üldlämmastik 15 mg/l ja heljuvaine 25 mg/l.
- (2) Korduva veekasutusega kasvandusest, mille vesiviljeluse toodang on alla 200 tonni aastas, suublasse juhitud vesi peab vastama järgmistele kvaliteedi piirväärtustele: biokeemiline hapnikutarve (BHT₇) 15 mg/l, üldfosfor 1 mg/l, üldlämmastik 45 mg/l ja heljuvaine 25 mg/l.
- (3) Vesiviljeluskasvanduse suublasse juhitalvate veele piirväärtuste seadmisel võib loa andja isiku põhjendatud taotluse korral lähtuda võetava vee looduslikust foonist, suurendades fooni võrra loasse määratavat piirväärtust. Eelnimetatud erand märgitakse loas aine piirväärtusena.

§ 11. Seirenõuded

- (1) Veeloja omaja seirab vesiviljeluskasvanduse väljavoolu ning suublaks olevat veekogu veeloas määratud sagedustel ja tingimustel ning suublaseire tulemuste põhjal hinnatakse kasvanduse mõju keskkonnale.
- (2) Sumbakasvanduse korral hinnatakse selle keskkonnamõju mudelite abil või arvutuslikult, arvestades käesoleva määruse §-s 4 sätestatud valemite ja meetodikaid.
- (3) Veeloaga kindlaksmääratud punktides mõõdetakse sõltuvalt kasvanduse tüübist lahustunud hapnikku, biokeemilist hapnikutarvet (BHT₇), heljumit, üldfosforit, üldlämmastikku. Vajaduse korral määratakse muud näitajad veeloaga.
- (4) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatule jälgitakse meres paiknevas sumbakasvanduses eutrofeerumise mõju ümbruskonna merekeskkonnale, eelkõige põhjasetete omaduste muutumist sumba piirkonnas nagu setete mudastumine, setete kuhjumise kiirenemine, lahustunud hapnik põhjas, põhjaelustiku seisund.
- (5) Kui vesiviljeluskasvanduse aastane toodang on alla 200 tonni, tuleb seiret teha vähemalt kaks korda aastas.
- (6) Kui vesiviljeluskasvanduse aastane toodang on 200 tonni ja enam, tuleb seiret teha vähemalt neli korda aastas.
- (7) Kui kasvanduses on rohkem kui üks tiik või basseini, millel igaljuhul on eraldi väljavool ning nendes on ühetaoline söödakasutus, ei pea veeloas kõikidele väljavooludele seirepunkte määrama.

§ 12. Käitamispäevik

- (1) Vesiviljelusrajatise käitamise kohta peab pidama arvestust käitamispäevikus.

(2) Sõltuvalt kasvanduse liigist peab käitamispäevikus kajastuma järgmine info:

- 1) kasvanduses olevate tiikide, basseinide või sumpade arv, nende ruumala ja pindala;
- 2) karbi- ja vetikaliinide arv, pikkus ja pindala või muu sarnase rajatise iseloomustus;
- 3) sumpade, karbi- ja vetikaliinide paigaldamise ja äraviimise aeg;
- 4) kasvandusse toodud ja äraviidud isendite kogus, liiginimetus, aeg;
- 5) kasutatava sööda nimetus, päevane kogus (kg/päevas), üldlämmastiku ja üldfosfori sisaldus (%);
- 6) kvartaalne veevõtt (m^3);
- 7) eemaldatud kalakasvatussette kogus (t/a);
- 8) kemikaalide ja ravimite kasutamine (nimetused, kogused);
- 9) muud asjakohased andmed, mis määratakse veeloas.

§ 13. Määruse rakendamine

(1) Olemasolevas kalakasvanduses tuleb käesoleva määruse § 8 lõikes 2 sätestatud sette eemaldamise nõue täita kahe aasta jooksul käesoleva määruse jõustumisest arvates.

(2) Enne käesoleva määruse jõustumist rajatud kasvandustele aastase toodanguga vähem kui 20 tonni ei rakendata käesoleva määruse § 8 lõikes 2 nimetatud sette eemaldamise kohustust.

Rene Kokk
Minister

Meelis Münt
Kantsler